

SKOGBRUKET

og Det europeiske fellesskapet

Norsk skogbruk

I debatten om Norge bør bli med i Det europeiske fellesskapet (EF) har det vært sagt og skrevet atskillig om jordbruk og fiske, men svært lite om skogbruket. Det kan derfor være på plass å minne om hva skogbruket betyr for landets og bygdenes økonomi og arbeidsliv. Grovt sett kan en si at skogbruket skaffer til veie $\frac{1}{3}$ av inntektene i det norske landbruket.

Skogindustriene seiler i motvind

Når inntektene i skogbruket i 1960-åra ikke har fulgt med i den alminnelige prisstigningen, henger dette sammen med at

Lave priser på cellulose og tremasse

De økonomiske vanskene skogindustriene har hatt å kjempe med, ligger klart i dagen. Som i

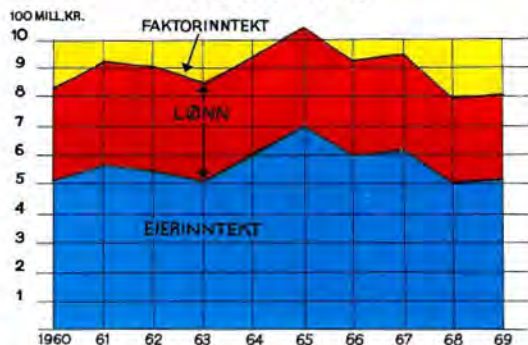
I det siste tiåret har lønns- og eierinntektene i skogbruket variert mellom 800 og 1000 millioner kroner om året. Skogen vår er fordelt på 130 000 eiere som alle har en inntekt – stor eller liten – fra skogen. $\frac{2}{3}$ av alt arbeidet i den er lønnet arbeid, som har gitt våre skogsarbeidere en årlig inntekt på 300 mill. kroner. For Norges økonomi teller det tungt at skogen har gitt råstoff til en industri som har en eksport på over 2000 millioner kroner om året.

Som plansjen viser har lønns- og eierinntektene variert atskillig i løpet av det siste tiåret. Stort sett har de ikke fulgt med i

skogindustriene har seilt i stadig motvind. Særlig cellulosefabrikkene, men også papirfabrikkene har hatt store vansker å stri med. Ofte har det bare vært så vidt «båten bar». Eierinntektene har vært minimale, og dette har holdt prisene på tømmer nede. Det er inntektene fra tresliperiene og visse spesialbedrifter i papirindustrien som har gjort at eierinntektene har vært på den positive siden i flere vanskelige år.

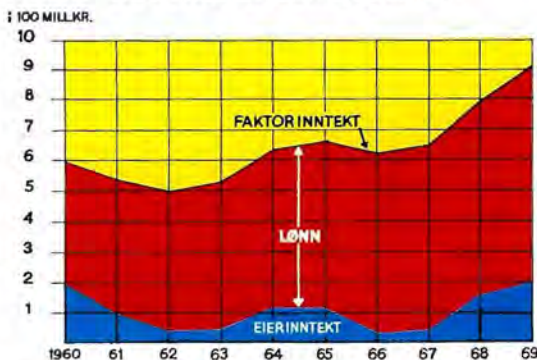
andre næringer har kostnadene til arbeidslønninger, energi, transport osv. gått sterkt i været. Prisene på de viktigste eksportvarene har imidlertid ligget fast. Treforedlingsindustrien er blitt klemt i en saks mellom stigende produksjonskostnader og et fastlåst prisnivå. Dette er grunnen til at tømmerprisene ikke har fulgt med i den alminnelige prisoppgangen.

SKOGBRUKET

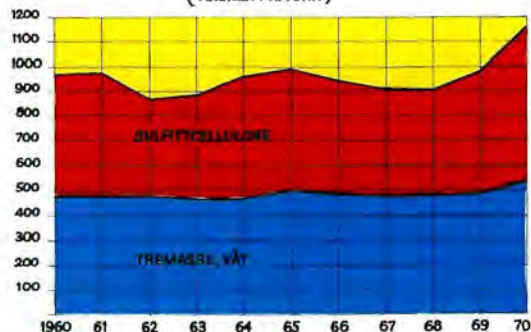

den alminnelige prisstigningen i samme periode. Den sterke nedgangen i tallet på skogsarbeidere, gjør at deres reallønninger ikke har gått ned.

TREFØREDLINGSINDUSTRIEN

EKSPORTPRISER (KRONER PR. TONN)

Hva er det som bestemmer prisleiet for skogsprodukter?

Skogsindustriene våre er utpregede eksportindustrier. 70 prosent av papiret vi produserer, blir eksportert. Av cellulosen og tremassen eksporterer vi om lag halvparten av produksjonen. Vest-Europa er den store avtakeren. — Etter norsk målestokk

Tollbelastningen er en hindring

Vi har verken kapital eller tømmer nok til å konkurrere gjennom reising av kjempebedrifter som de amerikanske, finske og kanadiske. Norsk treforedlingsindustri burde derfor i høyere grad konsentrere seg om produksjon av spesialkvaliteter som ikke vil kreve så store kapitalinnsatser og betyr den samme konkurranse fra kjempekonserner. Men det er her vi møter tollbelastningen på det største markedet i Vest-Europa. Cellulose

Prisene på cellulose og tømmer

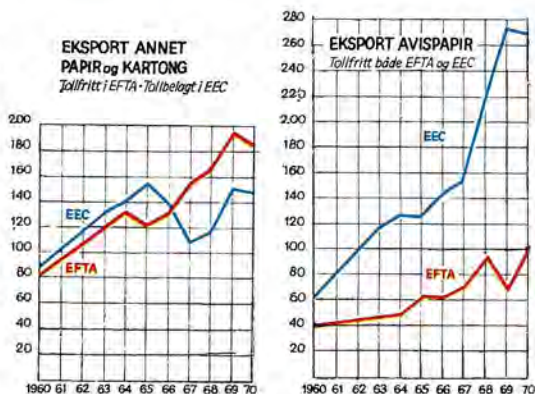
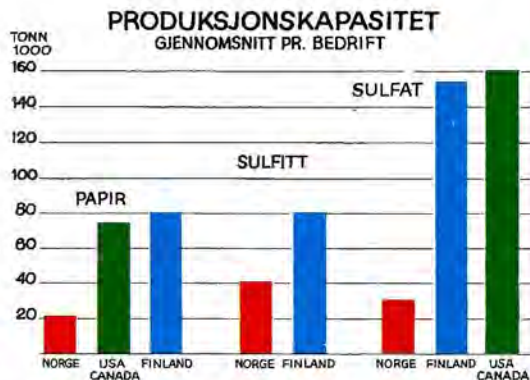
Det har alltid vært en nær sammenheng mellom prisene på treforedlingsindustriens eksportprodukter og tømmerprisene. Nedgangen i prisene på masse og papir slår alltid ut i et press på tømmerprisene.

er eksporten betydelig, men den er liten i verdensmålestokk. Av papir, papp og kartong har vi f. eks. bare 1 prosent av verdensproduksjonen. Så vår innflytelse på prisnivået er nærmest lik null. Vi må konkurrere med bedrifter som har langt større tilgang på tømmer enn vi, og som har langt større produksjon i hver enkelt bedrift.

Norsk treforedlingsindustri står overfor giganter, som har store fortrinn når det gjelder produksjon av masse og avisepapir.

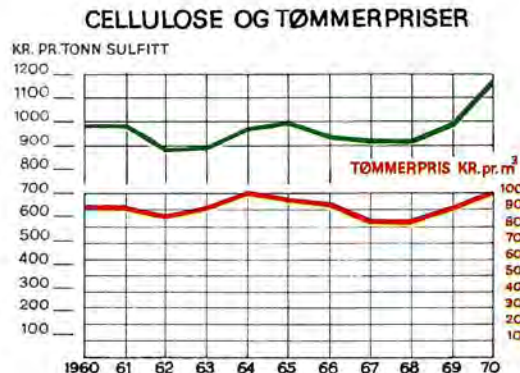
har gått inn tollfritt, og gjennom kvoteordninger har også avisepapir blitt fritatt for toll — inntil videre. Men i Det europeiske fellesskapet er tollene på magasin-papir, finpapir og kartong 13,6 prosent. *Det svarer til arbeidsløningene ved framstillingen fra masse til ferdig vare.*

Det sier seg selv at en så sterk tollbelastning reiser vesentlige hindringer for en regningssvarende eksport. Plansjen viser da også hvordan tollbelastningen på papir og kartong i EEC-landene har holdt eksporten nede, mens den har skutt i været i EFTA-landene, først og fremst i

Storbritannia og Danmark. Eksporten til EEC-området av det tollfrie avisepapir har imidlertid blitt mer enn tredoblet på ti år.

Skogbruket er derfor ikke bare interessert i gode priser for skogsprodukter, men også i en høyere foredling som kan gi bedre pris pr. tonn, slik at tømmerprisen pr. m³ betyr mindre for hver tonn eksportert vare. Det vil gi større stabilitet i tømmerprisene, og i det lange løp bedre betaling til skogbrukerne og større eksportinntekter til landet.

Tømmerpriser og avvirkning

Fall i tømmerprisene slår ut på to måter. Skogbrukerne får mindre betalt for hver m³ tømmer,

Tollbelastningen i forhold til tømmerprisene

Økte kostnader for industrien vil alltid føre til en belastning på tømmerprisene. Derfor er skogbruket interessert i at norske treforedlingsprodukter ikke blir belagt med toll og avgifter. Fellesmarkedets ytre tolltariff på papir representerer en belast-

Syssetningen i skogbruket

I løpet av de siste tjue åra har tallet på skogsarbeidere blitt redusert til det halve. Dette har skjedd samtidig med at vi ikke har tatt ut tilveksten i skogene våre og har økt importen av tømmer. Allerede i 1960 passerte innførselen av tømmer 1 mill. m³.

men i tillegg fører det til en nedgang i avvirkningen. Det er som en snøball som ruller.

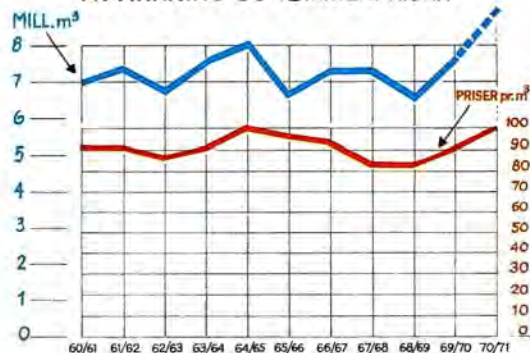
Prisfallet på tømmer i 1967 på 10–12 prosent førte til at avvirkningen gikk ned med hele 900 000 m³ fra året før. For skogbruket betød det en nedgang i inntektene på 21 prosent. Sammenholdt med driftsåret 1964/65 var det en svikt på 33 prosent.

ning som svarer til fra kr. 44,— til kr. 73,— pr. m³ anvendt virke. Saugbrugsforeningen som har 80 prosent av Norges eksport av magasin-papir, regner med at tollbelastningen svarer til kr. 50,00 pr. anvendt m³ tømmer. Det samme beløpet oppgir Rena kartongfabrikk ved eksport av kartong til EEC-landene. (Tollbelastningen på høvellast som er 14 prosent, svarer til et beløp som er noe større enn høvlingsomkostningene. For sponplater er tollbelastningen kr. 168,00 pr. tonn.)

I 1965 var den over 2 mill. m³ og i 1970 nesten 4 mill. m³. Halvparten av råstofftilførslene til treforedlingsindustrien kom da utenfra.

Den store importen av tømmer skyldes ikke at de norske skogene ikke har den tilveksten som industrien trenger. Vi har tvert imot en underavvirkning på minst 3 mill. m³. Trolig burde vi i flere år framover avvirke enda mer for å forynge skogen. Det er rom for flere arbeidsplasser i skogbruket. Men skogsarbeiderne blir ikke i sitt yrke, hvis naturressur-

AVVIRKNING OG TØMMERPRISER

FORBRUK AV KUBB OG SLIP I TREFOREDINGSINDUSTRIEN

ser ikke nyttes ut, slik at arbeidsplassene gir et trygt utkomme.

Bosettingen på bygdene

Tallet på jordbrukere har også gått ned til det halve i løpet av de siste tjue åra. Etter de berekningene Landbrukets økonomiske institutt har foretatt, vil tallet på bruk mellom 5 og 50 dekar bli redusert med 45 000–50 000 i løpet av perioden 1968–1980. Tallet på bruk over 50 mål vil holde seg omtrent på det nivået det ligger i dag.

Hvis vi skal holde oppe sysselsettingen og bosettingen på bygdene, er det klart at det ikke kan skje gjennom jordbruket.

Konklusjon

Skogbruket og skogindustriene er i samme båt. For industrien vil et medlemskap i Det europeiske fellesskapet (EF) gi betydelige fordeler både på kort og lang sikt. Det vil gi bedre lønnsomhet ved at tollbelastningen på viktige produkter avskaffes. Usikkerheten omkring de tollfrie kvotene på avispapir vil falle bort. På lang sikt vil det gi muligheter for økt produksjon og salg av bedre betalte varer.

EEC-landene er et svært under-skuddsområde som vil kreve en stigende import av treforedlings-

Sysselsettingen i jordbruket vil fortsatt gå ned.

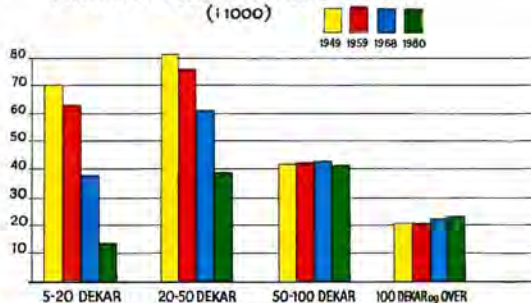
Skogbruket derimot kan være med å skaffe mer sysselsetting og sikre bosettingen. En øking av avvirkingen med 1 mill. m³ betyr 2000 nye arbeidsplasser i skogen. En øking på 3–4 mill. m³ betyr 6000–8000 arbeidsplasser og en innsprøytning på 300–400 mill. kroner i kjøpekraft på bygdene, som igjen kan sette nye hjul i sving.

Skogbrukets betydning i lokalsamfunnet kommer klart fram i undersøkelser som viser at en omsetningsøkning på 1 krone i skogbruket gir en total inntektøkning i vedkommende bygdesamfunn på 2–3 kroner.

produkter. Det er også et meget kjøpekraftig marked som vil bli avtaker av stadig mer avanserte produkter. Et medlemskap vil bety nye muligheter for norsk industri. Vi må også ta med i betraktning at hvis Storbritannia og Danmark går med i Fellesskapet, og vi blir stående utenfor, vil vi miste grepet på vårt beste marked for papir. Da vil vi møte tollbelastninger der også.

En bærekraftig skogindustri er forutsetningen for at skogbruket kan gi trygge arbeidsplasser og gode inntekter på bygdene. Derfor har skogbruket like stor interesse som treforedlingsindustrien i at Norge kommer med i Det europeiske fellesskapet.

ANTALL BRUK OVER 5 DEKAR
(i 1000)

Det er gjennom skogbruket og industrien at sysselsettingen på bygdene kan holdes oppe. Men da må vi også sørge for at disse næringene får det armslaget de trenger.

**Vi er tryggere i
Det europeiske
fellesskapet**